Nr. 1
NL

Rijksdienst Caribisch Nederland
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in Caribisch Nederland

What's New?

In deze editie:

05 | Burgerschap in de dagelijkse praktijk van uw school

06 | Studiedag activerende werkvormen

09 | Naar vernieuwde kerndoelen

18 | Netwerkbijeenkomst *Where Culture Lives*

... en meer

NOVEMBER 2026

Inhoudsopgave

3 Voorwoord

4 Subsidie praktijkleren voor Caribisch Nederland

5 Burgerschap in de dagelijkse praktijk van uw school

6 Netwerk NVT Carib:
- Studiedag activerende werkvormen
- Op zoek naar direct inzetbaar po-lesmateriaal Nederlands als vreemde taal?
- Succesvolle workshop *Spreekdurf NVT*

8 Nieuws over uw arbeidsvoorwaarden

9 Naar vernieuwde kerndoelen

10 Versterking archieven Caribisch Nederland

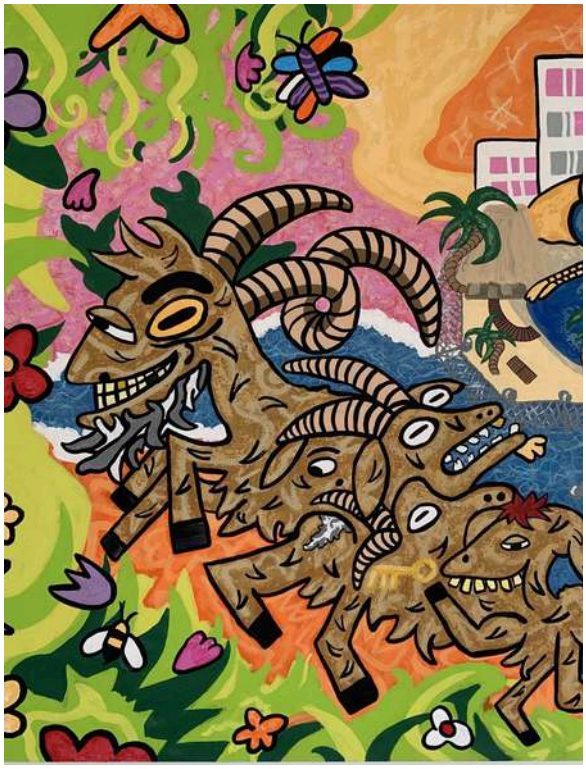
11 Koninkrijksbreed Kennisoverleg geïnstalleerd

12 Study Choice Caribbean test nieuwe aanpak

Inschrijving voor Koninkrijksbeurs weer geopend

Foto MBO Bonaire

Dillon Jean Fidel Rannou [1]

13 Onderwijshuisvesting (Statia & Saba)
- Nieuwe GvP School officieel overgedragen
- Een nieuwe sporthal en meer ruimte voor praktijklessen

15 Doorstroomtoets Bonaire: Leerlingen helpen bij hun volgende stap

16 Onderwijsraad: 'Maak meer werk van recht op goed onderwijs'

17 Verkenner Journalistiek kijkt terug op haar opdracht

18 Netwerkbijeenkomst *Where Culture Lives*

19 Bezoekkalender november-december

20 Colofon

[1] Dillon Jean Fidel Rannou (Bonaire) - Eerste prijswinnaar van de Where Culture Lives Artist Competition 2026, voor zijn kunstwerk It's In Our Nature.

VOORWOORD

Foto Elaine Marchena

Maritsa Silberie
Afdelingshoofd OCW CG/Studiefinanciering

Beste lezer,

Mede namens het OCW-team in Caribisch Nederland heet ik u met veel enthousiasme van harte welkom als lezer van de *What's New*. Voor sommigen van u nog een bekende naam. Na een periode van stilte hebben wij besloten om deze publicatie weer nieuw leven in te blazen en in een vernieuwd jasje te steken. Er speelt zoveel binnen onze afdeling: samen met onze collega's in Den Haag werken wij aan nieuwe projecten, ontwikkelen initiatieven, zoeken naar oplossingen voor uitdagingen en zetten ons dagelijks in om de gewenste doelen te realiseren. Wij vinden het belangrijk om onze stakeholders hierin actief mee te nemen.

Daarom willen wij via deze nieuwsbrief regelmatig en op een laagdrempelige manier met u delen waar OCW mee bezig is, welke ontwikkelingen er spelen en wat u in de komende periode kunt verwachten. Terwijl het eerdere magazine *What's New* naast nieuws ook achtergronden en interviews bevatte, kiezen we met de huidige variant voor een nieuwsbrief met korte artikelen, om u zo snel en laagdrempelig mogelijk te kunnen informeren maar ook betrekken.

Heeft u suggesties voor onderwerpen? Laat het ons vooral weten: wij staan altijd open voor ideeën! Ik wens u veel leesplezier.

Subsidie praktijkleren voor Caribisch Nederland

Sinds vorig schooljaar (2025-2026) kunnen werkgevers op Bonaire subsidie krijgen voor het aanbieden van een praktijkleerplaats. Vanaf het schooljaar 2026-2027 is de regeling ook beschikbaar voor Sint Eustatius en Saba. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert deze subsidieregeling uit namens het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Met de Subsidieregeling praktijkleren kunnen werkgevers een tegemoetkoming krijgen in de kosten die ze maken voor de begeleiding van een leerling of student bij de beroepspraktijkvorming. Zo doen meer mensen ervaring op in de praktijk en worden ze beter voorbereid op de arbeidsmarkt.

Het gaat om praktijkleerplaatsen voor

- medewerkers/studenten die een BBL-opleiding (Beroepsbegeleidende Leerweg) volgen;
- leerlingen die een Leerwerktraject volgen in het vmbo of
- leerlingen die stagelopen in het laatste jaar van het praktijkonderwijs.

Implementatie voor Sint Eustatius en Saba

De OCW beleidsmedewerkers nemen binnenkort contact op met de relevante stakeholders van deze twee eilanden.

Voor meer informatie en de voorwaarden

Zie Subsidieregeling praktijkleren Caribisch Nederland.

Photo MBO Bonaire

Burgerschap in de dagelijkse praktijk van uw school

Tijdens een klasgesprek zijn twee leerlingen het niet met elkaar eens. De docent geeft beiden de tijd om hun standpunt uit te leggen en vraagt de leerlingen eerst goed te luisteren voordat zij reageren. Het is een klein moment, maar biedt leerlingen de kans om te oefenen met een belangrijke vaardigheid: het geven van een eigen mening met respect voor het standpunt van een ander.

Leraren zullen dit soort momenten herkennen. Burgerschapsonderwijs vraagt om reflectie op wat we onze leerlingen meegeven en hoe daarop voort te bouwen in de loop van hun schoolloopbaan. De school is een mini-samenleving en is daarmee een belangrijke plek waar leerlingen kennis en vaardigheden opdoen om te kunnen functioneren in een democratische, diverse samenleving.

Onderwijsinspectie

De burgerschapsopdracht aan scholen is sinds 2021 verduidelijkt.
De nieuwe wet stelt dat het burgerschapsonderwijs doelgericht, samenhangend en herkenbaar moet zijn.

Wanneer de Onderwijsinspectie op bezoek komt, kijken zij naar uw leerdoelen, of het curriculum logisch is opgebouwd, hoe uw lessen en activiteiten op elkaar aansluiten en hoe u de voortgang van leerlingen volgt.

Leerlingen moeten leren over democratische waarden en diversiteit in de samenleving en daarnaast ook de sociale en maatschappelijke vaardigheden ontwikkelen om zelf actief mee te kunnen doen.

Toolkit en website

De toolkit Stappenplan Burgerschap kan uw team helpen bij de inrichting van het burgerschapsonderwijs op uw school. De zes stappen leiden u van de visie van uw school en de behoeften van uw leerlingen naar leerdoelen, leerlijnen en evaluatie. In de Presentatie Burgerschapsonderwijs vindt u een toelichting op de wettelijke vereisten, de concept kerndoelen en wat de aspecten zijn waar de Inspectie op let.

Gratis ondersteuning door Expertisepunt Burgerschap

Voor gratis advies en kortdurende coaching in het Nederlands en Engels kunt u mailen naar info@expertisepuntburgerschap.nl of hun pagina voor Caribisch Nederland bezoeken.

Onderzoekstraject

OCW start een onderzoekstraject waarin scholen in Caribisch Nederland van 2027 tot en met 2029 ondersteuning krijgen bij het ontwikkelen en uitvoeren van onderbouwd burgerschapsonderwijs. Van januari tot juni 2027 worden de behoeften en ambities verkend; in de schooljaren 2027/2028 en 2028/2029 volgt de gezamenlijke ontwikkeling en uitvoering.

Interesse om deel te nemen?

Meld uw school uiterlijk **1 december** aan voor een intakegesprek via de OCW CG-beleidsmedewerker op uw eiland.

Netwerk NVT Carib

Blije docenten na studiedag activerende werkvormen

Hoe kan je NVT-onderwijs (red.: Nederlands als vreemde Taal) op een communicatieve, betekenisvolle en plezierige manier aanbieden aan een meertalige Caribische leerling populatie? Deze vraag stond op Bonaire afgelopen zomer centraal tijdens de succesvolle NVT-Carib Studiedag activerende werkvormen. Deelnemers waren leerkrachten van de scholen Strea Briante en Rayo di Solo voor primair en speciaal onderwijs.

Onder leiding van de trainers Esther Stroucken en Jessica Besselink gingen de docenten aan de slag met activerende werkvormen, digitale AI-tools en maatwerk en differentiatie.

Photo NVT Carib

NVT Carib-trainers Jessica Besselink (links) en Esther Stroucken

Werkvormen en digitale tools

Gevraagd naar wat zij van de dag meenemen, noemden de deelnemers vooral de concrete, direct toepasbare werkvormen en de nieuwe digitale tools.

Onderstaand enkele werkvormen en tools die aansloegen:

- De kettingassociatie, waarbij een leerling een willekeurig woord noemt, de volgende direct het eerste woord noemt dat hem/haar te binnen schiet bij het horen van dat woord etc.;
- Het dramaspel: Leerling A maakt een specifieke fysieke beweging met een geluid. Leerling B stapt erbij en haakt daarop in A gaat eruit, C komt erin en zo gaat het verder tot iedereen heeft meegedaan;
- het visueel/muzikaal maken van lesinhoud, onder andere met Suno: een AI-platform waarmee je binnen seconden een compleet lied met achtergrondmuziek kunt genereren op basis van enkel tekstinstructies.

De docenten waren verder ook blij met de behandeling van het verschil tussen NVT en NT2, met bijbehorende werkvormen op alle niveaus, en met de Claude- en Google-toepassingen die ze voor hun eigen werk kunnen inzetten.

Workshops

In de komende maanden zullen de trainers over ditzelfde onderwerp workshops aanbieden voor scholen op Curaçao en op Saba.

Voor meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Margareth Wallee, coördiinator NVT Carib.

Netwerk NVT Carib

Op zoek naar direct inzetbaar po-lesmatieraal NVT?

Doe dan mee met het komende webinar *MijnNederlands in de praktijk* van NVT Carib in samenwerking met de Taalunie. In dit webinar behandelen we lesmateriaal voor de lessen Nederlands in het basisonderwijs. Dit lesmateriaal is te vinden op het platform van de Taalunie, mijnNederlands.

We gaan aan de slag met taaltaken en lesbrieven uit de reeks Hapklaar Nederlands die geschikt zijn voor het onderwijs NVT in het Caribisch gebied. Het lesmateriaal is interactief, activerend en focust op woordenschatverwerving of -uitbreiding en luister- en spreekvaardigheid. Na afloop dit webinar heeft u materiaal dat u direct kunt gebruiken in uw NVT lessen.

Webinar MijnNederlands in de praktijk
Voor wie: po docenten
Wanneer: 7 december 14.30 – 15:30
Vereiste: aangemeld zijn of registreren als gebruiker bij MijnNederlands
Voor informatie of uw aanmelding: stuur een e-mail naar Margareth.wallee@rijksdienstcn.com, coördinator NVT Carib.

Succesvolle workshop Spreekdurf NVT

Op donderdag 22 oktober hebben Laura Karimbaks en Mavis Lestrade, beide experts van het project NVT Carib en afkomstig uit Sint Maarten, een workshop verzorgd voor taaldocenten van de Saba Comprehensive School. Tijdens deze geslaagde bijeenkomst werden kennis en ervaringen uitgewisseld over het onderwijs in Nederlands als vreemde taal (NVT) op Sint Maarten en Saba.

De docenten op Saba zijn goed bezig zijn met de NVT-didactiek en zijn enthousiast over het uitproberen van de didactische tips die zij tijdens de workshop hebben meegekregen. Zo zijn er onder meer plannen om de klaslokalen taalvriendelijker en visueler in te richten, nieuwe spreekopdrachten uit te proberen en een spreekveiligheidscontract[1] in de klassen op te hangen.

[1] Een set gezamenlijke afspraken om spreekangst te verminderen en een veilige leeromgeving te creëren.

Foto NVT Carib

Taaldocenten van de Saba Comprehensive School tijdens de workshop 'Spreekdurf NVT'

Nieuws over uw arbeidsvoorwaarden

Momenteel werken OCW-medewerkers in Europees en Caribisch Nederland aan de vorming van een Onderwijs CAO voor Caribisch Nederland. Het streven is om de nieuwe CAO in de loop van 2028 in te voeren.

De vorming van een nieuwe CAO is een heel traject, waarvoor verschillende stappen doorlopen moeten worden. Het begint met de aanstelling van een procesbegeleider uit een drietal kandidaten met de juiste kennis en ervaring. Volgens de planning zal de procesbegeleider in november 2026 worden aangesteld. Een andere, belangrijke stap is de uitvoering van een vergelijkend onderzoek tussen de lonen in CN en die in Europees Nederland. De selectie van de partij die dit onderzoek gaat uitvoeren, is in gang bij OCW.

AVO 2026

Voor 2026 gaat alles nog op de "oude" manier, met een AVO (arbeidvoorwaardenovereen-komst). Een conceptovereenkomst ligt nu bij het ministerie in Europees Nederland. Zodra die tekst definitief is, wordt hij naar de betrokken stakeholders (de schoolbesturen en onderwijsvakbonden en openbare lichamen) op de eilanden gestuurd om deze tijdens een OOGO (Op Overeenkomst Gericht Overleg) te bespreken. Wanneer de deelnemers aan dit overleg tot overeenstemming komen, wordt een datum afgesproken voor ondertekening van de AVO 2026.

Complex

Wat dit proces complex maakt, is de noodzaak om als schoolbesturen te komen tot een CN-breed percentage voor de loonsverhoging, iets waarvoor de besturen aanvullende bekostiging moesten aanvragen. Op basis van de beslissing vanuit het ministerie hierover, kunnen de bestuurders precies vaststellen welke loonsverhoging zij zullen kunnen bekostigen.

Naar vernieuwde kerndoelen

Komend voorjaar kunnen de scholen in Caribisch Nederland een aantal definitieve conceptkerndoelen[1] tegemoetzien. Zoals bekend werkt SLO, in opdracht van OCW, sinds 2024 aan de aanpassing van de vernieuwde kerndoelen uit Europees Nederland. Doel van dit traject is te komen tot kerndoelen voor de lokale onderwijscontext die bruikbaar, herkenbaar en toepasbaar zijn. SLO werkt hiervoor dan ook nauw samen met het onderwijsveld op de drie eilanden.

Voor Bonaire zal SLO de concept kerndoelen opleveren voor Papiamentu, Nederlands als vreemde taal en instructietaal (NVTi) voor het primair onderwijs (po) en de onderbouw van het voortgezet onderwijs (vo). Voor Saba en Sint Eustatius gaat het om Engels en Nederlands als sterke vreemde taal (NVT) in het po.[2]

Photo SLO

Curriculumontwikkelaar Inge Jansen van SLO tijdens de Fase van beproeven op Sint Eustatius

Aansluiting bij de onderwijspraktijk

In de afgelopen periode werkte een kerndoelenteam van leraren, vak- en curriculumexperts samen met een advieskring, gevormd door uit experts uit Caribisch en Europees Nederland, om te kunnen komen tot kerndoelen die aansluiten bij de lokale context. Ook zijn de kerndoelen voorgelegd aan een afvaardiging van alle scholen, waarbij leerzame gesprekken zijn gevoerd met leraren, schoolleiders en besturen.

Inge Jansen, curriculumontwikkelaar bij SLO, kijkt met plezier terug op de samenwerking: “De vele gesprekken over onderwijs in de meertalige situatie en wat leerlingen daarin nodig hebben, waren heel inspirerend. Door deze aanpak, waarin praktijkervaring en vak expertise samenkomen, heeft geresulteerd in kerndoelen die aansluiten bij de onderwijspraktijk van Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.”

Oplevering maart/april

De voorbereidingen voor de oplevering van de definitieve conceptkerndoelen op Sint-Eustatius en Saba in maart en op Bonaire in april 2027 zijn in volle gang. In 2027 gaat SLO ook van start met dezelfde exercitie voor de kerndoelen van de andere leergebieden op de drie eilanden van Caribisch Nederland.

Benieuwd naar deze volgende stappen en wat de nieuwe conceptkerndoelen straks voor scholen betekenen?

Houd deze nieuwsbrief in de gaten!

[1] De kerndoelen gelden pas als definitief als ze helemaal door het wetstraject heen zullen zijn (eind 2028 voor Bonaire en juni voor Statia/Saba).

[2] In het vo zijn deze kerndoelen niet van toepassing, omdat scholen op Saba en Sint-Eustatius werken met het curriculum van Caribbean ExaminationCouncil (CXC).

Versterking archieven Caribisch Nederland

Op 25 september 2026 ondertekenden de gezaghebbers van de eilanden de Archiefagenda's met vertegenwoordigers van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in Den Haag.

Soms helpt een foto ons een familielid te herkennen. Een oude brief kan net dat ontbrekende puzzelstukje zijn van een familieverhaal. Een eerder gepubliceerd overheidsdocument kan een besluit verklaren dat ons vandaag de dag nog steeds raakt. Samen vormen deze documenten een deel van het gemeenschappelijke geheugen van de eilanden. Zorgdragen voor die herinneringen staat centraal in de nieuwe archiefagenda's voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Van Cultuurconvenanten naar Archiefagenda's

De Archiefagenda's bouwen voort op het Cultuurconvenant dat in 2022 is overeengekomen en is verlengd tot en met 2028. Elke eilandelijke agenda is ontwikkeld in samenwerking met OCW en het Nationaal Archief en bevat praktische stappen tot en met 2030. Een deel van het werk begint achter de schermen: het ordenen van documenten, het opleiden van personeel en het vinden van veilige manieren om papieren en digitale archieven op te slaan. Duidelijke regels zullen bepalen wat er bewaard moet blijven. De eilanden zullen ook ervaringen uitwisselen en de mogelijkheden verkennen om samen te werken op het gebied van personeelstraining, werving en digitale systemen.

Antwoorden vinden

Deze inspanningen zullen het na verloop van tijd gemakkelijker maken om antwoorden te vinden, familiebanden te ontdekken en de geschiedenis van de eilanden te begrijpen. En eraan bijdragen dat de documenten die we vandaag achterlaten, bewaard zullen blijven voor degenen die na ons komen.

Meer weten?

Voor meer informatie over dit onderwerp en voor de Archiefagenda's van de drie eilanden, zie de website van het Nationaal Archief.

Photo SEA

Vertegenwoordigers van de openbare lichamen en het ministerie na de ondertekening van de Archiefagenda's

Koninkrijksbreed Kennisoverleg geïnstalleerd

Op 9 september was de installatievergadering van het recent geformeerde Kennisoverleg. Deelnemers aan dit overleg zijn de (vice-)voorzitters van onderwijs- en kennisplatforms die eerder dit jaar op Aruba de Koninkrijksbrede Kennisagenda ondertekenden.

De Kennisagenda bouwt voort op de eerder gesloten Letter of Intent (2024) en zet een volgende stap in de samenwerking tussen onderwijs- en kennisinstellingen in het Caribisch en Europees Nederlandse deel van het Koninkrijk. De Kennisagenda richt zich op het verbinden en delen van kennis en inzet rondom gezamenlijke vraagstukken en ambities. Dit alles om te komen tot meer studentsucces voor jongeren vanuit de Caribische eilanden en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken.

Koninkrijk breed kennisoverleg

Om uitvoering te geven aan de Kennisagenda, is nu recent het Koninkrijksbrede Kennisoverleg ingericht. Hierin komen de betrokken onderwijs- en kennisplatforms samen om gezamenlijke prioriteiten te bepalen en de uitvoering van de Kennisagenda verder vorm te geven.

Werkagenda

De eerste taak van de overlegpartners is nu het opstellen van een gezamenlijke werkagenda. Hiervoor is input vanuit de afzonderlijke platforms essentieel. De platforms zijn daarom verzocht een eigen werkagenda op stellen of te herzien. Strategic Education Alliance (SEA) ondersteunt de platforms hierbij en helpt de verschillende prioriteiten en belangen samen te brengen.

Meer weten over de Kennisagenda en/of het Kennisoverleg?

Bekijk de netwerksectie op de website van SEA (Strategic Education Alliance)

Of neem contact op met Info@strategiceducationalliance.org

Foto SEA

De deelnemers aan het Koninkrijk brede kennisoverleg tijdens de eerste bijeenkomst

Study Choice Caribbean test nieuwe aanpak

Na in de afgelopen zes jaar live online studiemarkten te hebben aangeboden, gaat de stichting Study Choice Caribbeand (SCC) in november een nieuwe aanpak uittesten. In plaats van het traditionele live online evenement komt SCC dit jaar met een breed aanbod van vooraf opgenomen videopresentaties en webinars van de deelnemende instellingen voor hoger en beroepsonderwijs.

SCC werd opgericht in 2020 toen het vanwege de COVID-pandemie niet mogelijk was om fysieke studiebeurzen te organiseren.
De dienstverlening via hun website bestond uit:

- Het organiseren van een live online studiemarkt gedurende twee opeenvolgende dagen in november, waarbij onderwijsinstellingen live presentaties verzorgden met interactieve vraag-en-antwoordsessies;

Het opnemen van deze presentaties en deze gedurende één jaar online beschikbaar stellen als naslagwerk voor leerlingen, ouders en decanen.

Vooraf opgenomen presentaties

Tijdens de laatste edities merkte de stichting dat leerlingen en ouders bijzonder goed gebruikmaakten van de mogelijkheid om vooraf opgenomen presentaties te bekijken.

Het live gedeelte van dit initiatief daarentegen vormde, vanwege de vaste tijdsloten, een steeds grotere uitdaging voor zowel deelnemende instellingen als lokale scholen.
Om die reden test SCC in november 2026 een nieuw concept uit, met uitsluitend vooraf opgenomen videopresentaties en/of webinars. Net als in voorgaande jaren zal het aanbod bestaan uit presentaties van onderwijsinstellingen uit Europees Nederland, de Verenigde Staten, Canada en de Caribische regio, waaronder Curaçao, Sint Maarten en Aruba.

Future format

Met behulp van webstatistieken en een evaluatieformulier zal het SCC-team vervolgens het succes van de nieuwe versus de oude aanpak evalueren, om zo een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de toekomstige vorm van hun dienstverlening. In de loop van november wordt de verzameling presentaties en webinars van dit jaar op de SCC-website(www.studychoicecaribbean.org) geplaatst. Deze kunnen tot november 2027 worden bekeken.

Voor verdere informatie, zie de website.

Inschrijving voor Koninkrijksbeurs weer geopend!

Ook dit schooljaar kunnen studenten van onze eilanden weer in aanmerking komen voor een Koninkrijksbeurs. De aanvraagperiode is op 1 sep-tember 2026 gestart. De Koninkrijksbeurs kan worden aangevraagd voor een uitwisseling of stage die plaats vindt tussen 15 januari en 31 juli 2027.

Wat houdt deze beurs in?

De Koninkrijksbeurs stelt studenten in staat om voor een periode van 21 dagen tot 6 maanden ergens anders binnen het Koninkrijk der Nederlanden een stage of studie-uitwisseling te doen, als onderdeel van een erkende opleiding.

Voor wie?

- Studenten aan een onderwijsinstelling op Aruba, Bonaire, Curaçao, Nederland, of Sint Maarten;
- Studenten die een opleiding doen op sbo-niveau, mbo-niveau 3/4, hbo-niveau, of wo-niveau.

Meer informatie

Op de website van OCW/CG, onder Koninkrijksbeurs, vindt u alle informatie over deze beurs, van de voorwaarden tot de deadlines voor de aanvragen, de benodigde formulieren en veel meer. Voor individuele vragen kunt u ook per e-mail contact opnemen met: Koninkrijksbeurs@rijksdienstcn.com.

Onderwijshuisvesting- Sint Eustatius

Nieuwe GvP School overgedragen en vernieuwingen op de rol voor po-scholen

Op Sint Eustatius is het nieuwe gebouw van de GvP School (Gwendoline van Putten School) op 28 oktober officieel overgedragen aan het bestuur van de school. Een van de grootste bouwprojecten van het eiland wordt binnenkort een vertrouwde plek voor leerlingen en medewerkers als lessen, gesprekken en het dagelijkse schoolleven het gebouw straks tot leven zullen brengen.

Foto Jaquil Pandt

Ceremoniële overdracht GvP School

De afwerking van het gebouw en de voorbereidingen voor de verhuizing zijn nu in volle gang. Onderdeel hiervan is de installatie van een gloednieuwe leerkeuken door het schoolbestuur. De school zal het nieuwe gebouw vanaf januari 2027 gefaseerd in gebruik nemen.

Ook voor de andere scholen op het eiland staan de nodige vernieuwingen op de rol. De plannen voor het plaatsen van zonnepanelen op de basisscholen op Statia vorderen gestaag. De panelen voor de GvP-school volgen zodra leerlingen en personeel hun plek hebben gevonden en er zicht zal zijn op het stroomverbruik, om exact te kunnen bepalen hoeveel panelen nodig zijn.

Recent is ook de uitbreiding van het gebouw van de Governor de Graaff School van start gegaan. Dit project omvat niet alleen meer ruimte voor het onderwijs, maar ook een upgrade van de speelpleinen en de algemene voorzieningen van de school.

Foto Jaquil Pandt

Fraai lijnenspel rondom de binnenplaats

Onderwijshuisvesting - Saba

Een nieuwe sporthal en meer ruimte voor praktijklessen

Op de schoolcampus van Saba krijgen twee gebouwen gelijktijdig steeds meer vorm: de nieuwe sporthal en de Technische School. Voor leerlingen betekent dit meer en modernere ruimtes voor praktijklessen en sport en minder reistijd tussen de verschillende locaties. Voor de overige eilandbewoners betekent het een nieuwe plek om samen te komen.

De muren van de sporthal bestaan nu nog uit kaal beton, maar de indeling is al goed zichtbaar, van de sportvloer tot de tribune voor toeschouwers. Er komen gescheiden ingangen vanuit de Sacred Heart School en de Saba Comprehensive School en de voorzieningen zullen ook toegankelijk zijn voor het brede publiek.

Artist's impression van de nieuwe gymzaal

Warme uitstraling

Grote ramen zorgen voor daglicht en houtaccenten in het zicht geven het een warme uitstraling aan het interieur. Leerlingen helpen mee aan het definitieve ontwerp van het dak, waardoor ze inspraak hebben in hoe een deel van hun nieuwe sporthal eruit zal gaan zien en hoe deze gebruikt zal worden. De gebouwen zijn klimaatbestendig, bijvoorbeeld door de toevoeging van slimme schaduwelementen.

Tuinen op elk niveau

Voor het Technische Centrum, dat nu nog in Cove Bay gevestigd is, brengt de verhuizing straks klaslokalen, werkplaatsen en opslagruimtes samen in een nieuw gebouw van vier verdiepingen. Leerlingen krijgen de beschikking over twee theorielokalen en vier ruime werkplaatsen, met een lift om materialen naar de bovenste verdiepingen te vervoeren. Onder het verhoogde gebouw wordt parkeergelegenheid gerealiseerd. De praktijklessen zullen zich niet beperken tot de werkplaatsen: tuinen op elk niveau bieden leerlingen de ruimte om planten te verbouwen en duurzaamheid te verkennen. Een traditioneel Sabaans rood dak geeft het gebouw een vertrouwde binding met het eiland.Het gebouw wordt gefinancierd door zowel het ministerie van OCW als het openbaar lichaam en met behulp van een duurzaamheidssubsidie van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Voor de Sacred Heart School worden verdere gefaseerde verbeteringen gepland, onder voorbehoud van een zorgvuldige toetsing en het beschikbare budget.

Foto Jordan

Artistist's impression van het nieuwe Technisch Centrum

Het nieuwe Technisch Centrum krijgt steeds meer vorm

Verkenner Journalistiek kijkt terug op haar opdracht

Van oktober 2024 tot oktober 2026 was ik door OCW aangesteld om de huidige staat van de journalistiek op de zes Caribische eilanden binnen het Koninkrijk der Nederlanden — Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Curaçao, Aruba en Sint Maarten — in kaart te brengen en om praktische mogelijkheden te identificeren voor het versterken van de kwaliteit, onafhankelijkheid, professionaliteit, veerkracht en duurzaamheid van de journalistiek in de regio.

Deya Mensche

De opdracht omvatte bureauonderzoek (deskresearch), betrokkenheid van belanghebbenden, interviews en een analyse van de sociale, politieke, economische, institutionele en technologische factoren die de journalistiek in het Caribisch deel van het Koninkrijk vormen. Bijzondere aandacht is uitgegaan naar de perspectieven en behoeften van lokale mediaorganisaties, media-eigenaren, verslaggevers en journalisten, alsook naar de relatie tussen de pers en relevante overheidsinstanties, beroepsorganisaties, ngo's en andere belanghebbenden in Nederland en het Caribisch gebied.

Pijlers voor actie

Doel van de opdracht was niet alleen om uitdagingen te identificeren, maar ook om de bevindingen te vertalen naar pijlers voor actie, toepasbare aanbevelingen en gebieden voor verdere dialoog, professionele ontwikkeling, samenwerking en capaciteitsopbouw.

Het onderzoek erkent dat het versterken van de journalistiek een gedeelde verantwoordelijkheid is. Mediaprofessionals en -organisaties spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van hun vakgebied, terwijl overheden en andere belanghebbenden de taak hebben om de juridische, institutionele en onafhankelijke, geloofwaardige en professionele journalistiek tot bloei kan komen. Het eindrapport is niet bedoeld als een afsluitend document maar als een werkdocument dat de basis vormt voor voortdurende dialoog en actie. Daarmee kan het bijdragen aan een sterkere en veerkrachtigere, lokaal verankerde journalistieke sector die professioneel is uitgerust en in staat is om de gemeenschappen in het gehele Caribisch deel van het Koninkrijk te voorzien van betrouwbare en relevante informatie.

Deya Mensche

heeft meer dan 15 jaar ervaring in de journalistiek, communicatie, public affairs, stakeholder engagement (betrokkenheid van belanghebbenden), onderzoek en strategisch projectmanagement in het Caribisch deel van het Koninkrijk en Europees Nederland.

Doorstroomtoets Bonaire

Leerlingen helpen bij hun volgende stap

Om de ervaringen met de resultaten van de allereerste Doorstroomtoets Bonaire beter te begrijpen, brachten Maaike Beuving en Tobi Hoogenboom van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) van 31 augustus tot 3 september een bezoek aan het eiland. Zij sproken afzonderlijk met elke basisschool en gingen in gesprek met schoolleiders, zorgcoördinatoren en leerkrachten van groep 8.

De overstap naar het voortgezet onderwijs is een grote stap voor kinderen en hun gezinnen. Welke leerweg biedt ze precies de juiste balans tussen uitdaging en ondersteuning? Op Bonaire begeleiden leerkrachten die beslissing op basis van hun kennis van elke individuele leerling. Dit jaar konden zij daarbij gebruikmaken van een nieuw hulpmiddel: de eerste doorstroomtoets van het eiland. Deze meet Papiamentu, Nederlands als vreemde taal en rekenen/wiskunde, met opgaven die zijn aangepast aan de lokale context van Bonaire.

Van 26 tot 29 januari 2026 maakten 238 leerlingen van alle acht bekostigde scholen de *Doorstroomtoets Bonaire*. De resultaten bieden een onafhankelijke bron van informatie naast het voorlopig schooladvies, wat scholen helpt bij het bepalen van een passend vervolgtraject in het voortgezet onderwijs.

Nulmeting

Deze eerste resultaten bieden scholen tevens een stevig fundament om op voort te bouwen. Ongeveer 92% van de leerlingen behaalde niveau A2 voor lees- en luister-vaardigheid in Nederlands als vreemde taal. De resultaten voor Papiamentu brachten daarentegen specifieke aandachtspunten aan het licht, met name op het gebied van taalverzorging; scholen gaven aan dat hier in het formele onderwijs tot nu toe relatief weinig aandacht aan was besteed. Deze eerste afname fungeert als een waardevolle nulmeting om de voortgang de komende jaren te volgen.

Completer beeld

Elke school kreeg de gelegenheid om de eigen resultaten te bespreken en toe te lichten wat de cijfers betekenen in de dagelijkse onderwijspraktijk. Deze gesprekken boden het CvTE-team waardevolle context, rechtstreeks van de professionals die de leerlingen dagelijks lesgeven en begeleiden. Na vier dagen van intensieve gesprekken had het team een completer beeld van deze eerste toetsronde. Door de toetsresultaten te combineren met de praktijkervaringen van de scholen, werd helder wat de uitkomsten concreet betekenen voor kinderen die zich voorbereiden op hun volgende stap.

Voor meer informatie

Lees hier het volledige bericht op de website van het CvTE.

Onderwijsraad: 'Maak meer werk van recht op goed onderwijs'

Eerder dit jaar presenteerde de Onderwijsraad de resultaten van een analyse van de werking van het Nederlandse onderwijssysteem dat sinds oktober 2010 in Caribisch Nederland van kracht is. Op verzoek van de minister van OCW verkende de raad wat nodig is om binnen de kaders van dat systeem goed onderwijs te realiseren. Onderstaand een korte samenvatting van de uitkomsten van dit onderzoek, getiteld Onderwijs in Caribisch Nederland.

Kinderen en jongeren op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius hebben, net als hun leeftijdge-noten in de rest van Nederland, recht op goed onderwijs. De Onderwijsraad constateert dat dit recht in de praktijk nog niet voldoende is geborgd.

Specifieke omstandigheden

De Onderwijsraad adviseert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om wetgeving, beleid en uitvoering beter te laten aansluiten bij de specifieke omstandigheden waarin het onderwijs op de eilanden wordt gerealiseerd. Dat vraagt om extra inspanning en bekostiging. De Onderwijsraad beveelt aan bij de inrichting van het onderwijs op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius meer rekening te houden met de verschillende toekomstpaden die jongeren van de eilanden volgen, en onderwijsorganisaties structureel te ondersteunen.

Het onderzoeksrapport Onderwijs in Caribisch Nederland bestaat uit drie delen:

Deel A: Conclusies en aanbevelingen
Deel B: Thema's uitgelicht op Bonaire, Saba en Sint Eustatius
Deel C: Achtergrondinformate

De publicatie is tot stand gekomen na literatuuronderzoek, analyse van beleid en wetgeving en ruim 360 gesprekken met betrokkenen in en om het onderwijs op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius. Ook bezocht de raad onderwijslocaties en organiseerden wij werksessies georganiseerd met leraren, ouders, leerlingen en studenten, schoolleiders, onderwijsbestuurders, werkgevers en openbare lichamen.

In deel B beschrijft de Onderwijsraad aan de hand van de zes thema's hoe het onderwijssysteem werkt op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius. Dit deel is in samenwerking met de voor dit doel opgerichte eilandcommissies, bestaande onderwijsprofessionals van de eilanden.

Volledige tekst

De volledige tekst van deel A, B en C is in drie talen gepubliceerd op de website van de Onderwijsraad.

Foto Onderwijsraad

Over de Onderwijsraad

De Onderwijsraad adviseert al meer dan honderd jaar de regering en het parlement over onderwijs. Dit doet de raad op basis van wetenschappelijke kennis en ervaringen uit de praktijk. Hierbij gaat het om alle vormen van onderwijs, van de voorschool tot het leren op latere leeftijd. De raad is onafhankelijk en denkt, op verzoek van OCW, na over oplossingen voor de toekomst. Ook leerlingen en studenten denken mee over het onderwijs via de Jongeren Onderwijsraad.

Onderzoek naar culturele landschap Caribische eilanden

Netwerkbijeenkomst *Where Culture Lives*

Wat betekenen de resultaten van het onderzoek naar het culturele landschaponderzoek van de Caribische eilanden voor de mensen die dagelijks cultuur maken? Onder leiding van Sharifa Balfour, directeur van het Saba Heritage Center, deelden kunstenaars hun visie op het rapport en hun ideeën over wat de volgende stappen moeten zijn.

Op deze pagina een fotoverslag van de netwerkbijeenkomst op Saba op 11 oktober, waarin de resultaten werden gedeeld met de lokale stakeholders. Ook op de andere vijf eilanden vonden zulke bijeenkomsten plaats.

Een artistiek bedankje: Mary Thielman overhandigt haar eigen kunstwerken aan Ludmila Duncan en Gregory Richardson van Lemonade, en Manisha en Nazari van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, als erkenning voor hun bijdrage aan Where Culture Lives.

De resultaten van dit onderzoek, dat in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) werd uitgevoerd, bieden een vertrekpunt om het culturele leven op de eilanden te begrijpen en te ondersteunen.

Van de slag van een drum tot een verhaal dat generaties lang wordt doorgegeven: cultuur krijgt vorm in het dagelijks leven op de eilanden. Het onderzoeksproject Where Culture Lives bracht meer dan 800 stemmen samen uit Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten om de tradities die mensen koesteren en de nieuwe uitdrukkelijksvormen die zij creëren te verkennen.

Ontmoet de makers, ontdek de resultaten en ervaar waar cultuur leeft op www.whereculturelives.org.

Tijdens het netwerkevenement zorgde live drummuziek voor het ritme, met op de achtergrond Mary Thielman's bekroonde acrylverfschilderij Saba Nature Lady. Dit kunstwerk brengt de flora en eilandidentiteit van Saba mooi samen.

Panelgesprek met kunstenaars onder leiding van Sharifah Balfour, met aandacht voor enkele punten uit het rapport en de vervolgstappen.

Bezoekkalender november-december 2026

ONDERWIJSINSPECTIE

17 – 21 NOVEMBER | SABA

22 NOVEMBER – 4 DECEMBER | SINT EUSTATIUS

MINISTERIEEL VIERLANDENOVERLEG OCW

17 – 18 NOVEMBER | SINT MAARTEN

DIRECTEUR INTERNATIONAAL BELEID OCW, MW. NATHALIE JAARSMA

23 NOVEMBER | SABA

24 NOVEMBER | SINT EUSTATIUS

RCN STUDIEFINANCIERING EN DUO

SABA

30 NOVEMBER – 1 DECEMBER | RCN-KANTOOR, THE BOTTOM

30 NOVEMBER | INFORMATIEAVOND, SABA COMPREHENSIVE SCHOOL

STATIA

2 – 4 DECEMBER | RCN OCW, COTTAGE ROAD 6

4 DECEMBER | STUDIE- EN BEROEPENMARKT, GWENDOLINE VAN PUTTEN SCHOOL

COLOFON

Deze elektronische nieuwsbrief is een uitgave van OCW in Caribisch Nederland en heeft tot doel om onderwijsprofessionals en andere stakeholders te informeren over ontwikkelingen met relevantie voor het onderwijs in Caribisch Nederland.

Redactie: Elaine Marchena en Sabine Smith.
Verschijningsfrequentie: ieder kwartaal.
Deadline voor de eerstvolgende editie: *maandag 30 januari 2026.*
Inzendingen kunt u mailen naar textwright.statia@gmail.com.

Wilt u op de verzendlijst?
Stuur dan een e-mail naar nathaly.calmes-saleh@rijkdienstcn.com

© Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)